

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/644/ /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, a panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 489/2010. (XII. 1.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak

h e l y t a d o k.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése.)

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos a vele szemben 2010. március 24-én, Nyíregyháza belterületén foganatosított rendőri intézkedés miatt fordult panasszal a Panasztestülethez.

Panaszában előadta, hogy 2010. március 24-én lakóhelyétől alig 1 kilométer távolságban, Nyíregyháza belterületén közlekedett saját tulajdonú személygépkocsijával felesége és 3 éves kislánya társaságában. A városhatárt jelző táblától nem messze észrevette, hogy egy civil rendszámú személygépkocsi szabálytalan módon, a forgalommal szemben parkol az útpadkán. Közelebb érve látta, hogy a járműben két civil ruhás személy ül: egy nő a kormány mögött és egy férfi a hátsó ülésen, aki videofelvételeket készít a szembejövő járművekről. Amikor nyilvánvalóvá vált számára, hogy traffipaxot üzemeltetnek, leállította az autóját néhány méter távolságban a két személy gépkocsija mögött, visszasétált hozzájuk, és a nyitott ablakon keresztül megkérdezte tőlük, hogy milyen sebességgel haladt. A hátul ülő civil ruhás rendőr válaszul köszönés és magyarázat nélkül a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját kérte. A panaszos felhívta a rendőr figyelmét arra, hogy önként ment oda, semmiféle szabálytalanságot nem követett el, és csak arra kíváncsi, hogy milyen sebességgel haladt, amikor bemérték. Ezek után a hátul ülő civil ruhás rendőr ismételtén a személyi igazolványát követelte, majd megkérdezte a foglalkozását, és amikor megtudta, hogy a panaszos ügyvéd, gúnyos megjegyzést tett rá.

A panaszos átadta a személyi igazolványát a vezető ülésen helyet foglaló civil ruhás nőnek, aki egész idő alatt nem szólalt meg. A nő egy kockás noteszbe vagy papírlapra felírta a személyi igazolványban szereplő összes személyes adatot, majd a panaszos lakcímkártyáját átvéve az abban lévő adatokat is rögzítette, és a feljegyzést átadta a hátul ülő civil ruhás személynek, aki rendőrnek mondta magát. Utóbbi személy az adatokat áttanulmányozta, majd a papírt eltette, és azután „foghegyről odavetette” a panaszosnak, hogy „nem ment bele”. Ezt követően – mivel a továbbiakban nem törődtek vele – a panaszos távozott „mindenféle utólagos magyarázat, az igazoltatás okának tisztázása, a személyazonosságuk felfedése, rendőri azonosító számuk közlése, és köszönés nélkül”.

A panaszos álláspontja szerint az intézkedő rendőrök intézkedésükkel egyrészt megsértették a személyes adatok védelméhez fűződő, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényben biztosított jogait, másrészt pedig megszegték az Rtv. 29. § (1) bekezdésében foglaltakat is, miszerint „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”. Mindezek mellett a panaszos szerint a rendőrök megszegték a Ket. alapelveként rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát is. A fentiek alapján kéri panasz elbírálását, és annak alapján a szükséges jogi és egyéb következmények alkalmazását.

A Panasztestület a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot követően állásfoglalásában megállapította, hogy a panaszolt rendőri intézkedések „*érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz és 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való alapvető jogát*”.

II.

A rendelkezésre álló, alább ismertetett rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

1) A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének 15000-105/34/2010/P. számú tájékoztatása szerint a panaszban említett helyen és időben a Nyíregyházi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának állományába tartozó r. főörzszászlós végzett sebességellenőrzést Nyíregyháza belterületén, szolgálati gépkocsiból. Az ellenőrzés során jelen volt a Miskolci Rendészeti Szakközépiskola levelező tagozatos hallgatója, aki szakmai gyakorlatát töltötte, egyébiránt pedig a Nyíregyházi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztályának szabálysértési előadója.

A rendőri intézkedésre azért került sor, mert 09:50 órakor az ellenőrzött útszakaszon közlekedő panaszos az általa vezetett személygépkocsival megállt, majd a sebességellenőrzést végző rendőrhöz lépett, aki a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésén ült és a sebességmérő készüléket működtette. A jelenlévő rendőrségi alkalmazottak nyilatkozatai szerint a panaszos arrogáns stílusban, köszönés nélkül, nehezen érthető módon haladási sebességének mértékéről érdeklődött, illetve arról, hogy mekkora bírást kell fizetnie. A r. főörzszászlós a napszaknak megfelelően köszönt, de miután nem értette pontosan a feltett kérdést, arra kérte a panaszost, hogy ismétlje meg azt. Ennek a panaszos ismét lekezelő stílusban és indulatosan tett eleget.

A r. főörzszászlós tájékoztatta a panaszost, hogy mielőtt megadná a kért tájékoztatást, a panaszosnak igazolnia kell magát. A panaszos ügyvédi mivoltára hivatkozva ismét a sebességadatot kérte, amire a r. főörzszászlós ismételten közölte, hogy annak megadásához szükséges előbb igazolnia magát. Ezek után a panaszos visszament gépkocsijához, magához vette személyi igazolványát és lakcímkártyáját, majd újra a rendőrök autójához lépett. A r. főörzszászlós ekkor arra kérte a panaszost, hogy az okmányokat adja át a gépkocsi vezető ülésén tartózkodó kolléganőnek. Az iratokat a nevezett személy átvette, és felírta a panaszos adatait. Ezt követően a r. főörzszászlós közölte a panaszossal, hogy a megengedett legnagyobb sebességet nem lépte túl. A panaszos ezt tudomásul véve, köszönés nélkül távozott.

Az érintett rendőrségi dolgozók egybehangzóan azt állították, hogy a panaszos sem érkezésekor, sem távozásakor nem köszönt és végig indulatosan és arrogáns módon viselkedett. Részükről nem hangzott el olyan kijelentés, illetve nem tudnak olyan egyéb körülményről, amelyet a panaszos gúnyosnak, ezért sértőnek találhatott volna. A panaszossal végig a r. főörzszászlós kommunikált, aki egyenruhában teljesített szolgálatot.

A panaszossal szemben a történetekkel összefüggésben sem feljelentéstételre, sem eljárás megindítására nem került sor. Mivel a panaszossal szemben közigazgatási hatósági eljárás jogsértő cselekmény hiányában nem indult, ezért a Ket. szabályainak megsértésére való hivatkozása alaptalan.

Az intézkedésben érintett hivatásos állományú rendőr és a hallgatói minőségben jelen lévő közalkalmazott sebességellenőrzést hajtott végre az adott útszakaszon. Ennek során, erre irányuló külön rendőri felhívás nélkül, felvilágosításért fordult hozzájuk az adott útszakaszon

gépkocsival közlekedő panaszos. A szolgálatvezető álláspontja szerint az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján az intézkedő rendőr elvitathatatlan joga volt, hogy a közúton közlekedő állampolgárral szemben közlekedésrendészeti intézkedést foganatosítson, amelynek keretében – egyebek mellett – ellenőrizhette az okmányait. Megjegyzi továbbá, hogy a panaszos állításával ellentétben, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 63. § (5) bekezdése¹ alapján, 2010. január 1-jétől a közúti forgalom ellenőrzését végző olyan jármű, amelyben az ellenőrzéshez szükséges berendezés üzemel, olyan helyen is állhat, ahol a járművek megállása vagy a várakozás egyébként tilos.

A fentiek alapján a szolgálatvezető álláspontja szerint a panasz megalapozatlan mind az intézkedés jogszerűségét, mind annak szakszerűségét illetően.

2) A panaszossal szemben intézkedő r. főörzsászlós 2010. április 29-én készített jelentésében leírja, hogy a panaszban említett napon sebességellenőrzést hajtott végre egy rendőrhallgatóval Nyíregyháza belterületén. A mérést 09:10 órakor kezdte meg, mindkét irányt mérve. Ennek során, 09:50 órakor a szolgálati gépkocsi jobb hátsó – az úttest felé eső oldalon lévő – ajtajához lépett egy középkorú férfi (a panaszos), és köszönés nélkül, gyors beszédstílusban kérdezte, hogy „mennyi volt?“, illetve, hogy „mennyi lesz?“. Kérdését a rendőr nem értette, ezért „Jó napot!“-tal köszönt, majd ezt követően visszakérdezett, hogy „Mi mennyi volt és mi mennyi lesz?“. A panaszos erre idegesen és felháborodva ismét azt válaszolta, hogy „Mondja már meg, hogy mennyi volt, illetve hogy mennyi lesz!“. A rendőr ismét köszönt, majd közölte, hogy amennyiben a panaszos arra kíváncsi, hogy milyen sebességgel közlekedett, és arról készült-e felvétel, akkor egy személyi igazolvánnyal és egy lakcímkártyával fáradjon át a vezető oldali ajtóhoz, ahol az ott ülő kolléganő rögzíti az adatait, és csak ezt követően tud információval szolgálni. Erre a panaszos felháborodottan közölte, hogy „Ügyvéd vagyok, azonnal mondja meg!“. A rendőr ismét azt válaszolta a panaszosnak, hogy csak abban az esetben tud felvilágosítást adni – ami egyébként nem is kötelessége –, ha a panaszos igazolja magát. Ezt követően a panaszos saját gépkocsijához sietett, majd okmányait átadta a vezető ülésen helyet foglaló hallgatónak, aki az adatokat rögzítette. Ezt követően a rendőr közölte a panaszossal, hogy nem készült róla felvétel, mivel nem lépte túl a megengedett sebességet, majd elköszönt. A panaszos ezek után köszönés nélkül távozott.

A r. főörzsászlós 2010. október 18-án kelt kiegészítő jelentése a fent leírtakkal kapcsolatban az alábbi kiegészítéseket tartalmazza.

A panaszos igazoltatása, illetve személyes adatainak rögzítése az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján, közlekedésrendészeti ellenőrzés (sebességmérés) miatt vált szükségessé. Mivel a r. főörzsászlós folyamatosan végezte a sebességmérést, és több gépkocsi sebességtúllépését is rögzítette, ezért annak megállapítása céljából volt szükséges a panaszos igazoltatása, hogy jogsult-e az általa kért információkra.

¹ A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 63. § (4) és (5) bekezdése:

„(4) A közúti forgalom ellenőrzése során

a) a közúti forgalom ellenőrzését végző berendezést;

b) azt a járművet, amelyben a közúti forgalom ellenőrzését végző berendezés üzemel

a közúton úgy kell elhelyezni, hogy a gyalogos és jármű forgalmat indokolatlan mértékben ne akadályozza.

(5) A (4) bekezdés b) pontjában meghatározott jármű a járműforgalom elől elzárt területen, továbbá a közútnak azon a részén is elhelyezhető, ahol a járművek megállása vagy várakozása tilos.”

A rendőr a szolgálatot egy rendőrhallgatóval látta el, aki nem rendelkezett a rendőrségnél rendszeresített, adatrögzítésre szolgáló nyomtatvánnyal (igazoltató lappal), illetve annak helyes kitöltését hallgatóként még nem is ismerhette. Mivel a r. főörzsászlós a sebességmérő készüléket kezelte, így a hallgató a nála lévő A/4-es lapra írta fel a panaszos adatait.

A személyes adatokat tartalmazó lapokat a r. főörzsászlós a szolgálat végén a rendőrség épületében, a Közlekedésrendészeti Osztályon, a szolgálattal kapcsolatos iratok és nyomtatványok tárolására szolgáló – kulccsal zárható – iratszekrényébe helyezte el, és ott tárolta az Rtv. 29. §-ának (7) bekezdésében meghatározottak szerint. A későbbiekben a lapot átadta a megyei rendőr-főkapitányság ellenőrzési szolgálata részére.

A r. főörzsászlós tudomása szerint az osztály állományába tartozó rendőrök – hozzá hasonlóan – ugyanilyen módon járnak el, és rögzítik a sebességmérésekkel kapcsolatosan hozzájuk forduló személyek adatait, majd az előírásoknak megfelelően, a szükséges ideig tárolják azokat.

Úgy tudja továbbá, hogy korábban hatályban volt a 28/1999. (V. 25.) ORFK Intézkedés a rendőrség által alkalmazott közúti sebességmérő és forgalomellenőrző technikai eszközök alkalmazásáról, amely rendelkezett az ilyen esetben követendő eljárásról. Az Intézkedés időközben hatályát veszítette, és jelenleg nincs olyan norma, amely hasonló esetekre előírást tartalmazna az intézkedési gyakorlatra vonatkozóan. Ezért annak elkerülése érdekében, hogy illetéktelen személy részére adatot szolgáltatassanak, mindenképpen szükséges az igazoltatás.

3) Az intézkedésnél jelen volt rendőrhallgató nyilatkozatáról 2010. április 29-én feljegyzés készült, amely az alábbi releváns információkat tartalmazza. A hallgató a panaszban említett nap délelőttjén, szakmai gyakorlat keretében sebességellenőrzés végrehajtásában működött közre egy r. főörzsászlós mellett, Nyíregyháza belterületén.

A hallgató a szolgálati gépkocsi vezető ülésén ült, míg a r. főörzsászlós a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésén foglalt helyet, ahol a sebességmérő készüléket üzemeltette.

Emlékezete szerint az ellenőrzés során több állampolgár is megállt, és arról érdeklődtek tőlük, hogy túllépték-e a megengedett sebességet. Emlékezett egy középkorú férfira is, aki elmondása szerint köszönés nélkül ment oda hozzájuk és lekezelő stílusban olyasmit kérdezett, hogy „Mennyi volt, mennyit fizetek?”. A r. főörzsászlós köszönt a férfinak és közölte vele, hogy nem érti, amit kérdez. Ezt követően a férfi ismét lekezelő stílusban kérdezte, hogy „Mennyi volt?”, amire a r. főörzsászlós azt a tájékoztatást adta, hogy amennyiben a sebességmérés eredményére kíváncsi, illetve arra, hogy a megengedett haladási sebességet túllépte-e, csak abban az esetben kaphat választ, ha igazolja magát. Erre a férfi felháborodva válaszolta, hogy ő ügyvéd, és tudni akarja a sebessége mértékét. A r. főörzsászlós ismét közölte a férfival, hogy csak abban az esetben tud neki felvilágosítást adni, ha a személyi igazolványával és a lakcímkártyájával igazolja magát. Ezek után a férfi visszament a közelben lévő járművéhez, ahonnan kivette az okmányait, majd újra a szolgálati gépkocsihoz lépett. A r. főörzsászlós arra kérte a férfit, hogy a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját adja át az elől ülő kolléganőnek – vagyis neki – ami meg is történt. Ő felírta a férfi adatait, majd ezt követően a r. főörzsászlós közölte a férfival, hogy nem lépte túl a megengedett sebességet. A történetek után a férfi köszönés nélkül távozott.

A hallgató nem emlékezett a középkorú férfi nevére, csupán arra, hogy doktori címe volt. Fontosnak tartotta továbbá megemlíteni, hogy férfi végig arrogáns, fölényeskedő magatartást tanúsított.

A rendőrhallgató 2010. október 14-én kelt kiegészítő jelentése a fent leírtakkal kapcsolatban az alábbi kiegészítéseket tartalmazza.

Miután a sebességmérés helyszínére érkeztek, a r. főörzsászlós arra kérte, hogy egy sima, fehér A/4-es méretű lapra rögzítse a bemért járművek rendszámát és a mérés időpontját. Ezt követően – mivel a feladat végrehajtása során több állampolgár is megállt, és arról érdeklődött, hogy túllépte-e a megengedett sebességhatárt – a r. főörzsászlós arra kérte, hogy egy másik sima, fehér A/4-es méretű lapra rögzítse az érdeklődő személyek személyi adatait. Ez történt a panaszos esetében is. Az iratokat, amelyekre a személyi adatokat rögzítette, a hallgató a szolgálat végén átadta a r. főörzsászlósoknak.

4) A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 15000-105/104/2010/P. számú tájékoztatása a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszos igazoltatására, illetve személyes adatainak rögzítésére közlekedésrendészeti intézkedés (sebességmérés) keretében került sor, melynek jogalapját az Rtv. 29. § (1) bekezdése, továbbá a 44. § (1) bekezdésének b) pontjában foglaltak jelentették.

A sebességmérést egy r. főörzsászlós végezte, aki szolgálatát egy rendőrhallgatóval látta el. A hallgató nem rendelkezett a rendőrségnél rendszeresített, adatrögzítésre szolgáló nyomtatvánnyal (igazoltató lappal), mivel azonban a r. főörzsászlós a sebességmérő készüléket kezelte, így arra kérte a rendőrhallgatót, hogy a nála lévő A/4-es lapra írja fel a panaszos adatait.

A panaszos személyes adatait tartalmazó A/4-es papírlapot a szolgálat végén a r. főörzsászlós a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon, a szolgálat ellátásához kapcsolódó iratok és nyomtatványok tárolására szolgáló, kulccsal zárható iratszekrényében helyezte el és tárolta. A későbbiekben az adatokat tartalmazó papírlapot a Rendőrség megküldte a Panasztestületnek a sebességmérés adatait rögzítő települési napló másolatával, a rendőri jelentéssel, valamint a hallgató nyilatkozatáról készült feljegyzéssel együtt.

A személyes adatokat tartalmazó A/4-es papírlap kezelése és tárolása a rendőrség az Rtv. 29. §-ának (7) bekezdésében meghatározottak alapján történt. E rendelkezés értelmében az intézkedés befejezését követő száznolcvanadik napon meg kell semmisíteni az igazoltatás során rögzített adatokat. A megsemmisítésre azért nem került sor, mert a papírlapot a panaszjelzés lefolytatására a Rendőrség megküldte a Panasztestületnek.

A főkapitány levelében tájékoztatást adott továbbá arról, hogy jelenleg nincs olyan hatályos belső norma, amely rendelkezne arról, hogy a sebességmérést végző rendőrök adhatnak-e tájékoztatást a hozzájuk forduló állampolgároknak arról, hogy mekkora sebességgel közlekedtek, illetve hogy a megengedett sebességet túllépték-e. Korábban a 28/1999. (V. 25.) ORFK Intézkedés 16. pontja rendelkezett arról, hogy a külföldi állampolgárok a videofelvételt a helyszínen megtekinthetik, de a magyar állampolgárok

tájékoztatására vonatkozó előírást az Intézkedés nem tartalmazott. A hivatkozott rendelkezést időközben hatályon kívül helyezték, így jelenleg sem a külföldi, sem a magyar állampolgárok vonatkozásában nincs hatályos szabályozás e tekintetben. A fentiek alapján tulajdonképpen a rendőr belátására van bízva, hogy ad-e bármiféle információt ilyen helyzetekben. A panaszolt esetben az intézkedő rendőr azt a döntést hozta, hogy amennyiben a panaszos igazolja magát, akkor részére a kért felvilágosítást megadja.

A főkapitány a felvilágosítás-adás témakörében tájékozódott a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályán, ahol arról tájékoztatták, hogy a megyebeli rendőri szerveknél az a gyakorlat, hogy a sebességmérés eredményéről érdeklődő gépkocsivezetőknek általában nem adnak felvilágosítást, csupán annyit közölnek velük, hogy amennyiben a megengedett sebességet túllépték, arról az eljárást folytató hatóságtól írásbeli értesítést fognak kapni.

A főkapitány megjegyzi továbbá, hogy a panaszos valóban csak tájékoztatást kért a sebességmérés végző rendőröktől, ez utóbbiak viszont az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján a közlekedési rendszabályok megtartását ellenőrizték, ezért – az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján – megfelelő felhatalmazással rendelkeztek az igazoltatásra és az adatrögzítésre.

5) A forgalomellenőrzés során vezetett települési naplóban nem szerepel a panaszossal összefüggő bejegyzés, tekintettel arra, hogy a megengedett sebességet nem lépte túl.

6) Az A/4-es fehér lapon – amelyre az intézkedés során a panaszosé mellett további két személy személyes adatait rögzítették – 9 óra 25 perces megjegyzéssel szerepel egy személy neve, születési ideje, anyja neve. A panaszos neve mellett 9 óra 50 perces megjelöléssel olvasható születési helye és ideje, anyja neve, továbbá lakcíme. A harmadik személy neve mellett 9 óra 52 perces megjegyzéssel szerepel személyi száma, születési helye, valamint anyja neve.

III.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen a következők állapíthatók meg.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának állományába tartozó r. főtörzssászlós 2010. március 24-én, 09:10 órától sebességellenőrzést végzett egy szolgálati gépkocsiból Nyíregyháza belterületén. Az ellenőrzés során jelen volt a Miskolci Rendészeti Szakközépiskola levelező tagozatos hallgatója, aki szakmai gyakorlatát töltötte. A hallgató a szolgálati gépkocsi vezető ülésén ült, míg az egyenruhát viselő r. főtörzssászlós a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésén foglalt helyet, ahol a sebességmérő készüléket üzemeltette.

A panaszos 09:50 órakor a szolgálati gépkocsi jobb hátsó, az úttest felé eső oldalon lévő ajtajához lépett és haladási sebességének mértékéről érdeklődött, illetve arról, hogy mekkora bírárságot kell fizetnie. A r. főtörzssászlós nem értette pontosan a feltett kérdést, ezért arra kérte a panaszost, hogy ismétlje meg azt, aminek a panaszos eleget tett.

A r. főörzsászlós ezt követően tájékoztatta a panaszost, hogy mielőtt megadná a kért felvilágosítást, a panaszosnak igazolnia kell magát. A panaszos erre ismét a sebességadatot kérte, amire a r. főörzsászlós ismételten közölte vele, hogy annak megadásához szükséges előbb igazolnia magát. Ezek után a panaszos visszament gépkocsijához, magához vette személyi igazolványát és lakcímkártyáját, majd újra a rendőrök autójához lépett. A r. főörzsászlós ekkor arra kérte a panaszost, hogy az okmányokat adja át a gépkocsi vezető ülésén tartózkodó kolléganőnek, aki az iratokat átvette, és egy A/4-es fehér lapra felírta a panaszos adatait: születési helyét és idejét, anyja nevét, továbbá lakcímét. Ezt követően a r. főörzsászlós közölte a panaszossal, hogy a megengedett legnagyobb sebességet nem lépte túl. A panaszos ezt tudomásul vette és távozott.

A panaszos személyes adatait tartalmazó A/4-es papírlapot a szolgálat végén a r. főörzsászlós a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon, a szolgálat ellátásához kapcsolódó iratok és nyomtatványok tárolására szolgáló, kulccsal zárható iratszekrényében helyezte el és tárolta, majd azt a Rendőrség később megküldte a Panasztestületnek az ügy további dokumentumaival együtt.

A panaszban megfogalmazott kifogások kapcsán az alábbi megállapításokat teszem.

1) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése² alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát közlekedésrendészeti ellenőrzés során kell megállapítani.

Az Rtv. 44. §-a (1) bekezdésének b) pontja³ szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti.

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során jogosult a jármű üzemben tartójának, illetve használójának személyazonosító adatait igazoltatás keretében ellenőrizni.

Az igazoltatás – mint minden rendőri intézkedés – célhoz kötött, nem lehet önkényes, önmagáért való, mindig kell lennie valamilyen törvényi jogalapjának és céljának.

² Rtv. 29. § (1) bekezdése:

„A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

³ Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontja:

„A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során (...)

b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti;(...)”

A r. főörzsászlós a panaszossal szemben foganatosított intézkedésével (az igazoltatással) egyidőben – azzal párhuzamosan – közlekedésrendészeti ellenőrzést (sebességmérést) végzett. A panaszos személyazonosságának megállapítására azonban nem a közlekedés rendjének vagy a forgalom biztonságának fenntartása – azaz a közlekedésrendészeti intézkedés céljának elérése – érdekében került sor, hanem – mint azt a rendőr jelentésében is rögzíti – annak megállapítása céljából, hogy jogosult-e a panaszos a kért információk megismerésére. Ezáltal a rendőr az Rtv. 24. §-ában⁴ foglalt felvilágosítási kötelezettsége teljesítésének mintegy feltételül szabta, hogy a panaszos igazolja személyazonosságát. Ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panaszos felvilágosításához való jogosultságát sem az intézkedő rendőr, sem az adatokat rögzítő hallgató semmilyen módon nem ellenőrizte.

A fentiek alapján – egyetértve a Panasztestület megállapításával – az igazoltatással elérni kívánt tényleges cél hiányában a panaszos igazoltatására szükségtelenül és indokolatlanul került sor, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelme tekintetében a panasznak helyt adok.

2) Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése⁵ szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése⁶ meghatározza, hogy az igazoltatással összefüggésben az érintett személy neve, születési helye, születési ideje és anyja születési családi és utóneve értendő személyazonosító adatnak. Ezen adatokon kívül más adat igazolására nem kötelezhető az igazoltatott személy. Ebből következik, hogy a panaszos akkor sem lett volna köteles lakcímkártyájának átadására, ha igazoltatására jogszerűen került volna sor.

3) Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése⁷ szerint az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát. Tekintettel arra, hogy maga az igazoltatás is kellő jogalap nélkül történt, ezért az annak keretében végzett adatrögzítés is jogszerűtlen volt, amit egyébként a panaszossal szemben további intézkedés vagy eljárás, illetve egyéb körülmény sem indokolt.

⁴ Rtv. 24. § (1) bekezdése:

„A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”

⁵ Rtv. 29. § (2) bekezdése:

„Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.”

⁶ Rtv. 29. § (8) bekezdése:

„E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.”

⁷ Rtv. 29. § (3) bekezdése:

„Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.”

Mivel a lakcím a 2. pontban kifejtettek alapján egyébként sem tartozik az igazoltatás során rögzíthető személyes adatok körébe, ezért annak rögzítése mindenképpen jogszerűtlenül történt.

4) A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (2) bekezdése⁸ előírja, hogy az igazoltatás során megállapított személyazonosító adatokat, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát – ha ez további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – igazolató lapon kell rögzíteni. Ezért a panaszos adatainak rögzítése egy sima, A/4-es lapra szintén jogszerűtlenül történt.

5) A rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására, valamint a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 20. §-a⁹, valamint a Szolgálati Szabályzat 4. §-a¹⁰

⁸ Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdése:

„Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazolató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.”

⁹ Rtv. 20. §-a:

- „(1) A rendőrt az intézkedés során
a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy
b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.”

¹⁰ Szolgálati Szabályzat 4. §-a:

„(1) A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.

(3) Ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.

(4) A rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni. A rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmeztetést a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.

(5) A rendőri intézkedés eredményes befejezését szükség esetén segítség igénybevitelével is biztosítani kell.

(6) Ha a rendőr az Rtv. V. fejezetében foglalt intézkedést vagy a VI. fejezetében foglalt kényszerítő eszközök alkalmazását követően az intézkedés alá vont személyt tájékoztatja az Rtv. szerinti panasztétel lehetőségéről.

(7) A rendőr részéről - szolgálati feladatai ellátása során - tilos a személyek bármilyen, így különösen nemi, faji vagy etnikai származás, vallás vagy világnézet, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetése,

részletezi. E paragrafusok – lábjegyzetben hivatkozott –, kötelezően előírt formai és garanciális tartalmi elemeinek főszabály szerint a rendőri intézkedés megkezdése előtt kell elhangzaniuk. Egyedül az az eset jelenthet kivételt, ha a tájékoztatás a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztetné, mivel ebben az esetben az intézkedés befejezésekor kell a rendőrnek az azonosíthatóságára vonatkozó adatait közölni. Mivel a panaszolt intézkedés során a rendőr saját jelenése szerint sem jelölte meg az igazoltatás célját, ezért mulasztása folytán sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

6) A panaszos a rendőri intézkedés hangnemén túl sérelmezte azt is, hogy a r. főörzszászlós az igazoltatás során megkérdezte a foglalkozását, és amikor megtudta, hogy a panaszos ügyvéd, gúnyos megjegyzést tett rá.

Az érintett rendőrségi dolgozók ugyanakkor egybehangzóan azt állították, hogy a panaszos sem érkezésekor, sem távozásakor nem köszönt és végig indulatosan és arrogáns módon viselkedett. Nyilatkozataik szerint részükről nem hangzott el olyan kijelentés, illetve nem tudnak olyan egyéb körülményről, amelyet a panaszos gúnyosnak, ezért sértőnek találhatott volna.

Mivel az ismertetett bizonyítékok közötti ellentmondás az eljárás során nem volt feloldható, ezért a rendőri intézkedés hangnemét érintő panasz tekintetében nem lehetett megalapozott döntést hozni.

8) A panaszossal szemben közigazgatási hatósági eljárás jogsértő cselekmény hiányában nem indult, ezért a Ket. szabályainak megsértésére vonatkozó panaszja alaptalan.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint jelen határozat tárgyát kizárólag az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt tett panasz elbírálása képezheti, a Ket. szabályainak, alapelveinek megsértése tehát nem.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapítottakkal és azok indokolásával minden vonatkozásban maradéktalanul egyetérték.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése¹¹, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein¹² alapul.

(8) Az (1) bekezdés alkalmazása során a rendőri intézkedés eredményességét az ott meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.”

¹¹ Rtv. 92. § (1) bekezdése:

„Akinak az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

¹² Rtv. 93/A. §-a:

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. §-a, 24. § (1) bekezdése, 29. § (1), (2), (3), (7) és (8) bekezdései, 44. § (1) bekezdésének b) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (6) és (7) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. §-a, 38. § (2) bekezdése.

Budapest, 2011. február „ , „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”